

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

11 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție  
Completul de judecată în componența:

Președinte – Țurcan Anatolie,  
Judecători – Daguța Sergiu, Eremciuc Ghenadie,

a judecat fără citarea părților, recursul declarat de către Țurcanu Igor și inculpatul Cojocari Viorel, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 noiembrie 2022, în cauza penală în privința lui

*Cojocari Viorel xxxxxx.*

**Termenul de examinare a cauzei:**

Prima instanță: 13.02.2020 – 20.09.2022;

Instanța de apel: 13.10.2022 – 29.11.2022;

Instanța de recurs: 06.02.2023 – 11.10.2023.

Asupra recursului menționat, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

**c o n s t a t ă :**

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Central din 20 septembrie 2022, Cojocari Viorel a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, la 180 ore muncă neremunerată în folosul comunității și în baza art.217 alin.(2) Cod penal la 100 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

Potrivit art.84 alin.(1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 240 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

S-au dispus încasarea, în beneficiul statului, de la inculpat, a cheltuielilor judiciare în sumă de 9 238 lei, iar în beneficiul lui Grigoraș Vadim – a prejudiciului material în sumă de 4 680 lei.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că în perioada de timp de la 03 noiembrie 2019 până la 04 noiembrie 2019, inculpatul Cojocari Viorel, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, a pătruns în gospodăria ce aparține lui Grigoraș Vadim, situată în xxxxxx xxxxx, xxxxxxxx și din garaj a sustras un aparat de sudat de model „Герой” la prețul de 2 000 lei, un redresor pentru baterii la prețul de 500 lei, 14

sticle cu volumul de 0,7 litri cu vodcă "Hortița" la prețul de 55 lei pentru una, în total 770 lei, 14 sticle cu volumul de 0,7 litri cu divin „Kvint” cu vârsta de 5 ani, la prețul de 40 lei pentru una, în total 800 lei, un clește la prețul de 50 lei, prin ce i-a cauzat părții vătămate un prejudiciu material considerabil în sumă de 4 680 lei.

Tot el, având scopul circulației ilegale a drogurilor, intenționat, într-o perioadă nedeterminată de timp și circumstanțe necunoscute de organul de urmărire penală, a intrat în posesia substanțelor stupefiante a căror circulație este interzisă și a păstrat la domiciliul său, situat în xxxxxxxx xxxxxxxx, xxxxxxxx, într-o construcție auxiliară, pe o masă 0,547 gr. marijuană și pe suprafața interioară a fragmentului de butelie din polimer transparent, în partea superioară fiind fixat cu un tub cilindric, metalic – 0,389 rășină de canabis, fiind depistate în rezultatul percheziției din 27 noiembrie 2019. Rășina de canabis se atribuie la categoria substanțelor stupefiante, neutilizată în scopuri medicale și cantitatea de 0,389 rășină de canabis, conform Hotărârii Guvernului nr.1088 din 05.10.2004 și nr.79 din 23.01.2006, constituie substanțe stupefiante în proporții mari.

Pe baza stării de fapt expuse, confirmată de probele administrate, prima instanță a reținut în drept, că faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute la art.186 alin.(2) lit. c) și d) Cod penal, ca furtul, cu semnele de calificare, sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin pătrundere în alt loc pentru depozitare, cu cauzarea de daune în proporții considerabile și la art.217 alin.(2) Cod penal, ca păstrarea drogurilor, săvârșită în proporții mari și fără scop de înstrăinare.

**3. Procurorul** a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată pedeapsă în baza art.186 alin.(2) lit. c) și d) Cod penal cu 2 ani închisoare și în baza art.217 alin.(2) Cod penal cu 6 luni, iar în temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, a-i fi stabilită pedeapsă definitivă de 2 ani și 3 luni închisoare.

În motivarea apelului a invocat că, inculpatul a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea unei infracțiuni ușoare și a unei infracțiuni mai puțin grave.

Însă, în privința inculpatului anterior a mai fost intentate cauze penale, inclusiv pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.217 alin.(2) Cod penal, care a fost încetată, cu atragerea la răspundere contravențională, în temeiul art.55 Cod penal, iar prin sentința din 28.10.2020 a fost încetat procesul penal pe art.155 Cod penal, în temeiul art.109 Cod penal, în legătură cu împăcarea părților.

Totodată, anterior inculpatul a fost condamnat pentru comiterea infracțiunii de omor prevăzută de art.88 Cod penal (în redacția Cod penal anului 1963) la 15 ani închisoare, fiind eliberat de executarea pedepsei privative de libertate înainte de termen.

A menționat și faptul că, inculpatul nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, fiind pasibil de răspundere penală, examinarea cauzei penale date a avut loc în procedură generală, deoarece acesta nu și-a recunoscut vinovăția, deci nu a manifestat regret și căință de comiterea infracțiunilor încriminate.

Însă, **ignorând** argumentele invocate de către acuzatorul de stat, prima instanță, nu a susținut această poziție a acuzării și i-a aplicat inculpatului Cojocari Viorel o pedeapsa prea blândă, fiind pronunțată o sentința neîntemeiată în partea stabilirii pedepsei, sub formă de 240 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

**4.** Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 noiembrie 2022, a fost

admis apelul, casată sentința în latura pedepsei penale și pronunțată o nouă hotărâre în această parte.

Lui Cojocari Viorel, fiind considerat condamnat: în baza art.186 alin.(2) lit. c) și d) Cod penal, i-a fost aplicată pedeapsa - 2 ani închisoare; în baza art.217 alin.(2) Cod penal, i-a fost aplicată pedeapsa - 6 luni închisoare.

Potrivit art.84 alin.(1) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 2 ani și 3 luni închisoare, în penitenciar de tip semiînchis, cu executarea începând din data de 29 noiembrie 2022.

În rest sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că instanța de fond a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar tuturor în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului în săvârșirea faptelor incriminate și încadrându-i just acțiunile în baza art.art.186 alin.(2) lit. c), d) și 217 alin.(2) Cod penal.

Cu toate că inculpatul nu a recunoscut vina integral, vinovăția lui în comiterea infracțiunilor incriminate a fost dovedită pe deplin prin probele administrate, care corespund cerințelor din art.art.93-101 Cod de procedură penală și pot fi puse la baza sentinței de condamnare.

Însă, pedeapsa aplicată de instanța de fond este prea blândă, la stabilirea căreia n-a dat deplină eficiență art.art.2, 7, 61, 75 -78 Cod penal, art.art.186 alin.(2) lit. c), d) și 217 alin.(2) Cod penal, precum și circumstanțelor cauzei și personalității inculpatului.

Astfel, chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului incriminat, iar criteriile generale de individualizare a pedepsei sunt acele reguli, principii, prevăzute de Codul penal, de care instanța de judecată trebuie să țină seama la stabilirea felului, duratei ori a quantumului pedepsei în cadrul operațiunii de individualizare a acesteia, de aceea persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă legală, adică în limitele sancțiunii legii în baza căreia persoana a fost condamnată.

Prin urmare, la stabilirea pedepsei, instanța de apel a ținut cont de prevederile art.art.2, 7, 61, 75 -78 Cod penal, art.186 alin.(2) lit. c), d) și art.217 alin.(2) Cod penal, și anume, că inculpatul a comis infracțiuni mai puțin grave și ușoare, nu a recunoscut vina integral în săvârșirea furtului de motivul și scopul acestora, inclusiv fiind reținut și scopul cupidant, că lipsesc circumstanțe atenuante, *cea agravantă fiind săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză* și celelalte împrejurări individuale ale cauzei, precum și de faptul că nu a reparat prejudiciul cauzat în urma furtului, nefiind achitate nici cheltuielile judiciare încasate prin sentință.

Mai mult, în situația în care inculpatul anterior a fost condamnat pentru infracțiuni similare, nu și-a făcut concluziile necesare și nu s-a corectat, încalcând din nou legea și săvârșind noi infracțiuni mai puțin grave și ușoare intenționate, ținând cont de personalitatea acestuia, rolul și comportamentul lui în timpul și după comiterea infracțiunilor, precum și atitudinea față de faptele comise, instanța de apel a conchis că

reeducarea și corectarea lui este posibilă doar în condițiile stabilirii unei pedepse cu închisoarea. Anume pedeapsa sub formă de închisoare, cu executare reală va duce la atingerea scopurilor pedepsei prevăzute la art.61 Cod penal, de restabilire a echității sociale, corectare și resocializare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

**5. Avocatul Țurcanu Igor și inculpatul Cojocari Viorel**, invocând temeiurile pentru recurs prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală (în vigoare la momentul depunerii recursului), contestă decizia instanței de apel și solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În motivarea recursului declarat, invocă faptul că prima instanță greșit a reținut în privința inculpatului antecedentele penale nestinse, conform art.34 alin.(1) Cod penal, deoarece a comis infracțiunea fiind minor, iar potrivit art.34 alin.(5) lit. a) Cod penal, la stabilirea stării de recidivă nu se ține cont de antecedentele penale pentru infracțiunile săvârșite în timpul minoratului.

Totodată, infracțiunea prevăzută la art.217 alin.(2) Cod penal este una ușoară, iar termenul de prescripție de tragere la răspundere penală, la momentul pronunțării sentinței – 22.09.2022, era expirat cu aproximativ 10 luni.

Conform art.411 Cod de procedură penală, instanța de apel examinează cauza prin extindere cu privire la părțile care nu au declarat apel sau la care acesta nu se referă, având dreptul de a hotărî și în privința lor, fără să creeze acestor părți o situație mai gravă.

Deci, instanța de apel urma să verifice legalitatea sentinței și să stabilească dacă există sau nu temeiuri de drept de liberare de răspundere penală, deoarece pentru infracțiunea prevăzută la art.217 alin.(2) Cod penal a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală.

La fel, instanța de apel a constatat existența circumstanței agravante - săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză, iar în cazul în care inculpatul ar fi fost liberat de răspundere penală în baza art.217 alin.(2) Cod penal, în legătură cu survenirea termenului de prescripție această circumstanță nu putea fi reținută.

Potrivit materialelor cauzei, inculpatul a fost condamnat anterior în baza art.217 alin.(2) Cod penal, însă nu a fost condamnat pentru furt, împrejurări în care această circumstanță a fost stabilită incorect.

Mai mult, instanța de apel a considerat că pedeapsa cu închisoare urmează a fi aplicată inculpatului din motiv că acesta nu a recunoscut vina pe deplin în comiterea furtului. Însă, nerecunoașterea vinovăției, în vederea respectării dreptului la un proces corect și echitabil, nu poate fi apreciat ca temei de aplicare a pedepsei cu închisoarea, deoarece nimeni nu poate fi obligat să recunoască vina în cadrul unui proces.

Consideră că, la stabilirea pedepsei, instanța de apel urma să rețină circumstanța atenuantă, prevăzută la art.76 alin.(1) lit. l) Cod penal – expirarea, de la momentul comiterii infracțiunii, a cel puțin două treimi din termenul de prescripție pentru tragerea la răspundere penală prevăzut pentru această infracțiune, sau depășirea termenului rezonabil pentru examinarea cazului, ținându-se cont de natura faptei, dacă tergiversarea nu a fost provocată de făptuitor.

Pedeapsa maximă prevăzută la art.186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal este de 4 ani

închisoare și este o infracțiune mai puțin gravă pentru care termenul de prescripție de tragere la răspundere penală este de 5 ani. Deoarece, la momentul pronunțării deciziei – 29.11.2022 au expirat două treimi din 5 ani a-i termenului de prescripție, aceste împrejurări urmau a fi reținute ca circumstanță atenuantă.

La fel, în instanța de apel cauza a fost examinată în termen rezonabil, însă termenul de examinare în prima instanță de 2 ani și 7 luni este excesiv, or, natura faptelor, complexitatea cazului, recunoașterea parțială a vinovăției impuneau un termen de examinare mai restrâns, circumstanțe în care pedeapsa de 2 ani și 3 luni nu este în concordanță cu termenul rezonabil de examinare a cauzei, iar acest fapt nu-i poate fi imputat inculpatului.

6. Procurorul a depus referință asupra recursului declarat, indicând că procesul penal în baza art.217 alin.(2) Cod penal urmează a fi încetat din motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

7. Judecând recursul declarat în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, completul de judecată consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, îl admite, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit art.427 alin.(1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Completul de judecată atestă că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Conform art.414 alin.(1) Cod de procedură penală, judecând apelul, instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală. În conformitate cu prevederile art.419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Potrivit art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, în limitele prevederilor arătate în alin.(1), instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs,

instanța de recurs atestă că, criticile invocate și-au găsit confirmare în speță, sub aspectul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța de apel nu a verificat faptul dacă, la momentul pronunțării soluției, nu ar fi intervenit termenul de prescripție prevăzut de art.60 Cod penal și nu s-a expus asupra faptului dat.

În acest sens, judecând cauza doar în latura pedepsei aplicate inculpatului, instanța de apel corect a menținut soluția primei instanțe prin care a fost constatată vinovăția inculpatului inclusiv și în comiterea infracțiunii prevăzute de art.217 alin.(2) Cod penal, însă nu a verificat intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală prevăzut de art.60 Cod penal, respectiv – nu a verificat dacă nu se încalcă principiul - nu poate fi aplicată pedeapsa când nu este Lege sau este o Lege care înlătură în oricare mod posibilitatea aplicării pedepsei.

Prin sentința din **20 septembrie 2022**, prima instanță a constatat că Cojocari Viorel „...având scopul circulației ilegale a drogurilor, intenționat, într-o perioadă nedeterminată de timp ..., a intrat în posesia substanțelor stupefiante ....., fiind depistate în rezultatul percheziției din **27 noiembrie 2019**” și i-a încadrat acțiunile în baza art.217 alin.(2) Cod penal. Infracțiunea săvârșită prevede sancțiunea maximă cu închisoare de până la 1 an.

Conform art.art.16 alin.(2), 60 alin.(1) lit. a) Cod penal, faptele pentru care legea penală prevede în calitate de pedeapsă maximă pedeapsa închisorii pe un termen de până la 2 ani inclusiv, se consideră infracțiuni ușoare și persoana se liberează de răspundere penală dacă au expirat 2 ani din ziua săvârșirii unei infracțiuni ușoare.

Completul de judecată reține că, inculpatul a fost condamnat prin sentința Judecătoria Drochia, sediul Central din 20 septembrie 2022, în baza art.217 alin.(2) Cod penal, infracțiune ce potrivit sentinței a fost comisă într-o perioadă nedeterminată de timp și până la **27 noiembrie 2019**, iar termenul de prescripție de tragere la răspundere penală de 2 ani a expirat la 27 noiembrie 2021, deja după expirarea termenului de prescripție.

Deci, instanța de apel a omis să verifice chestiunea privind intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, contrar prevederilor art.art.389 alin.(4) pct. 3), 409 alin.(2) Cod de procedură penală, fiind admisă o eroare de drept prin aplicarea greșită a Legii penale, care condiționează atragerea persoanei la răspunderea penală.

Dat fiind că, încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării deciziei în latura penală, în partea stabilirii pedepsei pentru comiterea infracțiunii prevăzută la art.217 alin.(2) Cod penal și aplicării prevederilor art.84 alin.(1) Cod penal, cu dispunerea rejudecării cauzei, în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlătore omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, completul de judecată

**d e c i d e:**

Admite recursul declarat de către Țurcanu Igor și inculpatul Cojocari Viorel, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 noiembrie 2022, în cauza penală în privința inculpatului *Cojocari Viorel xxxxxx*, în latura penală, în partea stabilirii pedepsei pentru comiterea infracțiunii prevăzută la art.217 alin.(2) Cod penal și aplicării prevederilor art.84 alin.(1) Cod penal, și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, decizia contestată se menține, fiind irevocabilă în această parte.

Decizia, în partea dispunerii rejudecării cauzei, nu se supune căilor de atac.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Eremciuc Ghenadie